

Miroslava KVĚTOVÁ, *Kronika českobudějovického měšťana Adriana Adalberta Battisty (1463-1656)*, České Budějovice 2011 (bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 102 s. včetně příloh

Posudek oponenta bakalářské práce

Bakalářská práce Miroslavy Květové nazvaná „*Kronika českobudějovického měšťana Adriana Adalberta Battisty*“ přináší ediční zpracování jednoho z četně dochovaných narativních pramenů k historii Českých Budějovic. Vlastní edici umístěné v příloze bakalářské práce (s. 59-88) předchází poměrně rozsáhlá a podrobná úvodní studie (s. 8-53), ve které autorka svou pozornost zaměřila na problematiku českobudějovického městského a měšťanského kronikářství. Ta ostatně byla v odborné literatuře reflektována již několikrát, naposledy v práci Marie Tošnerové z loňského roku, která je věnována problematice městského kronikářství v předbělohorské době, ale se značnými časovými přesahy mnohem hlouběji do novověku.

Studie je rozčleněna do několika kapitol. V úvodu (s. 8-10) autorka nejprve seznamuje se svým badatelským záměrem, pracovními metodami a také s rozvržením práce. Další kapitola (s. 11-17) se věnuje obecně problematice měšťanského kronikářství v raném novověku a upozorňuje na základní problémy, které jsou se studiem tohoto druhu písemných pramenů spojeny. Současně zde autorka zpřehledňuje dosavadní názory, které se na měšťanské kroniky v literatuře objevily.

Následující kapitola (s. 18-43) je věnována již vlastním měšťanským kronikám z Českých Budějovic, o nichž je zde pojednáno jednotlivě a to v souvislé chronologické řadě od pravděpodobně nejstarší a dnes nezvěstné Machnického kroniky ze 16. století až po nejmladší kroniku Illingovu z první poloviny 19. století. Zásadní metodologickou slabinou tohoto jinak velmi pečlivě zpracovaného přehledu je však skutečnost, že autorka naprosto nerozlišuje mezi pravděpodobně oficiálními či polooficiálními městskými pamětními knihami (tzv. libri memorabilium), jejichž autoři se obvykle rekrutovali z řad městských úředníků (písaři), obecních zaměstnanců (duchovní, učitelé), nebo dokonce radních, načež byly tyto knihy obvykle uloženy v městské registratuře, a mezi skutečnými měšťanskými kronikami, které ani zdánlivě oficiální charakter neměly a tudíž i jejich autoři obvykle nepřicházeli do styku s úředními dokumenty a s obsahem městského archivu. Přitom v závěrečné stati (s. 53) na tento „rozpor“ sama autorka upozorňuje. Všímá si také odlišností v obsahu záznamů (s. 51-52), které si pořizovaly ryze soukromé osoby (narození, úmrtí, sňatky, nemoci, rodinné a jiné události v nejbližším okolí, přátelé), a obsahu záznamů pořizovaných městskými zaměstnanci a spol. (seznamy městských rad, opisy privilegií, události celozemské, panovníci, záležitosti panovnického domu, celoměstská problematika atp.)! Uvítala bych proto, kdyby v rámci obhajoby vysvětlila, proč shora uvedené metodologické hledisko nezohlednila.

K této kapitole mám ještě jednu připomínku či spíše dotaz a to k údajné kronice Karla Václava Pattberga z konce 18. století, která nese název „*Materialien-Buch zur Geschichte von Budweis...*“. Je sice pravda, že tuto knihu zařadila M. Tošnerová do přehledu českobudějovických kronik z 18. století, ale tento exemplář označila šalamounsky jako „spis“.

Je si autorka skutečně jista, že se v případě práce magistrátního rady Pattberga jedná o kroniku? Podle obsahu, jak jej popisuje, podle způsobu zpracování spisu i podle jeho názvu jsem totiž na značných pochybách, neboť v druhé polovině 18. a také v první polovině 19. století si podobné „Materialien-buchy“ či „Materialien-registry“ magistrátní, krajští i guberniální radové velmi často pořizovali jako přípravný materiál (tzv. makulář) pro další úřední jednání. Definitivním produktem pak byl obvykle nějaký úřední dokument (zpráva, tabulkový přehled, suplika, odpověď nadřízené instanci). Zajímalo by mne proto, zda autorka při popisu Pattbergova spisu prostě jen převzala informace ze svých zdrojů anebo zda měla tuto knihu sama v ruce a její zařazení tedy provedla na základě vlastní úvahy.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na kroniku Adriana Adalberta Battisty, stejně jako na osobu jejího autora. Přináší rozbor obsahu tohoto díla z 18. století, všímá si jeho poněkud neobvyklé podoby (abecední heslář) a přináší informace o osobě autora, bohužel velmi kusé. Marně jsem hledala určení, v které době tato kniha vlastně vznikla. Vročení v titulu knihy do roku 1715 totiž působí nevěrohodně vzhledem k tomu, že její pisatel sám sebe označuje za „magistrátního a kriminálního radu“. Tím totiž mohl být nejdříve po roce 1765. V Českých Budějovicích působil magistrátní a kriminální rada, primátor a povoláním stavitel Adrian Battista, jehož jsem našla v dokumentech Rakouského státního archivu ve Vídni jako činného v josefínské době čili mezi léty 1780 až 1790. Bylo by zajímavé zjistit, zda se náhodou nejedná o tutéž osobu, a tedy zda nebyl letopočet „1715“ připsán na titulní list dodatečně a navíc mylně a zda nejde spíše o rok „1775“. Podle ukázek písma z této knihy v příloze (s. 95-96) bych se vcelku i vsadila, že tomu tak opravdu bude, protože se evidentně jedná o písmo z konce 18. nebo i počátku 19. století (a to o dva odlišné rukopisy)! V tom případě by asi bylo možné na tuto „kroniku“ vztáhnout obdobnou výhradu jako na Pattbergovo dílo a považovat ji za makulář, na jehož základě vznikla mnohastránková Battistova suplika k Dvorské duchovní komisi ve Vídni se žádostí o přidělení (velmi lukrativního) stavebního dozoru nad přestavbou budějovické piaristické koleje v biskupskou rezidenci v letech 1785-1788, čemuž bylo dvorskými úřady vyhověno (viz obsáhlý spis č. 1756/1785 v ÖStA Wien, fond Alte Kultus – Katholische Kultus, karton č. 173). Současně by se tím vysvětloval i autorkou reflektovaný Battistův zvýšený zájem o církevní a stavební záležitosti.

Stručná závěrečná stat' shrnuje předchozí autorčiny poznatky a všímá si rozdílů mezi kronikami psanými členy městské správy a prostými měšťany.

Přílohou práce je edice německy psaného spisu Adriana Adalberta Battisty. Edice je zpracována pečlivě a k jejímu vyhotovení nemám připomínky. Práce obsahuje také všechny další nezbytné náležitosti jako seznam zkratk, přehled použitých pramenů a literatury, ediční poznámku, rejstříky, stejně jako velmi pečlivě zpracované přílohy.

Předloženou bakalářskou práci Miroslavy Květové je možné považovat za práci zdařilou. Práci doporučuji k obhajobě, avšak s ohledem na vznesené připomínky metodologického charakteru ji navrhuji hodnotit stupněm **v e l m i d o b ř e**.

Pelhřimov, 13. června 2011

Martínková

Mgr. Lenka Martínková, Ph. D.